

Ombudsmanul European

**Principii ale
serviciului
public
pentru funcția
publică europeană**

2012

RO

Introducere

Cele cinci principii ale serviciului public

1. Angajamentul față de Uniunea Europeană și cetățenii acesteia
2. Integritate
3. Obiectivitate
4. Respect față de ceilalți
5. Transparența

În calitate de Ombudsman European, opinia mea este că, atât cetățenii, cât și funcționarii publici consideră că aceste cinci principii ar trebui să ghideze funcția publică a Uniunii Europene. Principiile sunt elaborate în continuare la pagina cinci de mai jos.

Respectarea principiilor poate ajuta funcționarii publici să înțeleagă și să aplice regulile în mod corect și îi ghidează spre decizia corectă în situații în care ar trebui să-și exercite discernământul.

Principiile nu sunt noi. Dimpotrivă, ele reprezintă așteptările actuale ale cetățenilor și funcționarilor publici. În plus, acestea sunt deja incluse, atât în mod explicit, cât și implicit, în Statutul funcționarilor și în alte documente precum Regulamentul financiar și în Codul European al Bunei Conduite Administrative.

Prezentul document aduce o valoare adăugată prin faptul că stabilește principiile în mod concis și direct, ca urmare a unei lungi perioade de gândire și consultare. Un prim proiect a fost pregătit în cursul anului 2010, ca urmare a unei consultări a ombudsmanilor naționali care fac parte din Rețeaua Europeană a Ombudsmanilor. A urmat o consultare publică care s-a desfășurat în perioada februarie-iunie 2011. Documentele de referință sunt disponibile pe site-ul meu de internet (www.ombudsman.europa.eu), inclusiv raportul referitor la rezultatele consultării publice. Aș dori să îmi exprim sincera recunoștință către toate instituțiile, organizațiile și

persoanele fizice care au răspuns consultărilor.
Contribuția acestora a produs o schimbare reală privind formularea finală a principiilor.

Principiile reprezintă o distilare la nivel înalt a standardelor etice pentru funcționarii publici europeni. Ca atare, acestea reprezintă, de asemenea, un element esențial al culturii serviciului la care aderă administrația publică a UE. Normele detaliate constituie o modalitate de a face aceste principii operaționale în situații concrete. Aceste norme există, de exemplu, cu privire la chestiuni precum prevenirea și reglementarea conflictelor de interes. Norme mai multe și mai bune ar putea fi necesare, astfel cum au indicat anumiți participanți la consultarea publică. Principiile serviciului public nu sunt menite să înlocuiască aceste norme. În același timp, există trei motive pentru care aceste norme, oricât de atent ar fi redactate, nu înlătură necesitatea, de asemenea, a axării pe principii etice la nivel înalt.

Mai întâi, este posibil ca redactarea de norme detaliate, legislative sau administrative, să fie mai bună dacă se ține cont de principiile la nivel înalt ca punct de referință.

În al doilea rând, normele nu se interpretează, ci se aplică. Pentru a ști ce semnifică acestea în situații concrete, se impune deseori exercitarea discernământului.

În al treilea rând, este imposibilă elaborarea de norme care să acopere totul. Să luăm, de exemplu, al treilea și al patrulea paragraf din cadrul primului principiu:

Funcționarii publici trebuie să-și exercite funcțiile cât mai bine cu putință și trebuie să se străduiască să respecte întotdeauna cele mai înalte standarde profesionale.

Aceștia trebuie să fie conștienți cu privire la funcția lor de încredere publică și să urmărească să fie un bun exemplu pentru ceilalți.

Sunt greu de conceput norme detaliate care să acopere fiecare acțiune sau eventuală acțiune pentru care aceste

paragrafe ar putea fi relevante, în special întrucât acestea au în vedere nu doar faptul că funcționarii publici trebuie să reacționeze în mod corespunzător în anumite situații, ci și că aceștia trebuie să fie *proactivi*.

Să luam un alt exemplu, al treilea principiu spune, prin altele, că funcționarii publici nu trebuie să facă discriminări. În conformitate cu jurisprudența constantă, nediscriminarea are două aspecte: (i) situațiile comparabile nu trebuie tratate în mod diferit și (ii) situațiile diferite nu trebuie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. Evitarea discriminării nu înseamnă, prin urmare, tratarea tuturor în același mod, indiferent de diferențele situației lor. Dimpotrivă, se impune exercitarea discernământului pentru a distinge diferențele relevante de cele irelevante.

Înainte de a încheia această introducere, este important să se clarifice domeniul de aplicare al principiilor. Termenul „funcționar public” este abrevierea convenabilă pentru ceea ce Statutul funcționarilor¹ numește „funcționari și alți agenți ai Uniunii Europene”. Statutul funcționarilor stabilește, de asemenea, o categorie de consilieri speciali², care sunt, de asemenea, funcționari publici în acest sens.

Am încercat să exprim principiile într-un mod care este relevant pentru toți funcționarii publici, nu doar pentru cei care au responsabilități de gestionare sau alte responsabilități de conducere. În acest context, se impune menționat faptul că membrii altor instituții, precum membrii Comisiei, ai Curții de Conturi și ai Parlamentului European, judecătorii Curții de Justiție, nu sunt „funcționari sau alți agenți ” în sensul Statutului

¹ Oficial, *Statutului funcționarilor și Condițiile de angajare a altor categorii de angajați ai Uniunii Europene*.

² „Agentul care, datorită calificărilor sale excepționale și cu toate că desfășoară și alte activități profesionale, este angajat pentru a sprijini una dintre instituțiile Uniunii în activitățile sale, fie în mod regulat, fie pe perioade determinate și care este remunerat din creditele globale deschise în acest scop în secțiunea din buget aferentă instituției de care aparține.” (Articolul 5 din *Regimul aplicabil celorlalți agenți*).

funcționarilor. Nici Statutul funcționarilor nu se aplică în cazul lor. Aceștia nu sunt, prin urmare, „funcționari publici” în scopul principiilor serviciului public. Cu toate acestea, aceste persoane pot considera că principiile sunt relevante pentru ele, ca o sursă de inspirație în legătură cu responsabilitățile lor speciale.

M-am abținut de la includerea în cadrul principiilor a altor elemente care, în opinia mea, se referă mai degrabă la responsabilitățile instituțiilor, decât la cele ale funcționarilor publici individuali. Dacă este cazul, voi face, totuși, trimitere la principii în cadrul viitoarelor mele investigații privind eventuale cazuri de administrare defectuoasă în activitățile instituțiilor, organismelor, oficiilor și agențiilor europene.

Cred cu tărie că explicarea principiilor serviciului public poate contribui la generarea și axarea pe un dialog permanent, constructiv printre funcționarii publici și între funcționarii publici și public. Diversitatea culturală, celebrată în motoul „Unită în diversitate”, este un avantaj major al Uniunii Europene. Înseamnă, de asemenea, că un astfel de dialog este esențial, ca metodă de consolidare și aprofundare a unei înțelegeri comune a valorilor etice ale serviciului public printre funcționari publici și cetățeni cu medii culturale diferite.

Principiile serviciului public care ar trebui să ghideze funcționarii europeni

1. Angajamentul față de Uniunea Europeană și cetățenii acesteia

Funcționarii publici trebuie să fie conștienți că instituțiile Uniunii există pentru a servi intereselor Uniunii și ale cetățenilor în atingerea obiectivelor Tratatelor.

Aceștia trebuie să facă recomandări și să ia decizii numai pentru a servi aceste interese.

Funcționarii publici trebuie să-și exercite funcțiile cât mai bine cu putință și trebuie să se străduiască să respecte întotdeauna cele mai înalte standarde profesionale.

Aceștia trebuie să fie conștienți cu privire la funcția lor de încredere publică și să urmărească să fie un bun exemplu pentru ceilalți.

2. Integritate

Funcționarii trebuie fie ghidați de un simț al proprietății și trebuie să se comporte în toate cazurile într-un mod care ar putea fi supus celui mai amănunțit control public. Această obligație nu este considerată ca fiind îndeplinită doar acționând în spiritul legii.

Funcționarii publici nu trebuie să-și asume nicio obligație financiară sau de alt tip care i-ar putea influența în exercitarea funcțiilor lor, inclusiv prin acceptarea de cadouri. Aceștia trebuie să declare în mod prompt orice interese private legate de funcțiile lor.

Funcționarii publici trebuie să procedeze astfel încât să evite conflictele de interese și apariția acestor conflicte. Aceștia trebuie să ia măsuri rapide pentru a soluționa

orice conflict care apare. Această obligație le revine și după ce părăsesc biroul.

3. Obiectivitate

Funcționarii publici trebuie să fie imparțiali, deschiși față de nou, să țină seama de probe și să fie dispuși să asculte puncte de vedere diferite. Aceștia trebuie să fie capabili să recunoască și să remedieze greșelile.

În procedurile care implică evaluări comparative, funcționarii publici trebuie să își bazeze recomandările și deciziile numai în funcție de merite și orice alți factori prevăzuți în mod expres de lege.

Funcționarii publici nu trebuie să facă discriminări sau să se lase influențați în comportamentul lor profesional de faptul că simpatizează sau nu o anumită persoană.

4. Respect față de ceilalți

Funcționarii publici trebuie să aibă un comportament respectuos între ei și față de cetățeni. Ei trebuie să fie politicoși, dispuși să ajute, rapizi și cooperanți.

Aceștia trebuie să depună eforturi reale pentru a înțelege afirmațiile altora și să se exprime clar, folosind un limbaj accesibil.

5. Transparența

Funcționarii publici trebuie să fie dispuși să-și explice activitățile și să prezinte motivele acțiunilor lor.

Aceștia trebuie să păstreze evidențe adecvate și să accepte controlul public al comportamentului lor, inclusiv în ceea ce privește respectul față de aceste principii ale serviciului public.

Ombudsmanul European

1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

T. + 33 (0)3 88 17 23 13
F. + 33 (0)3 88 17 90 62
www.ombudsman.europa.eu
eo@ombudsman.europa.eu

© Uniunea Europeană, 2012
Reproducerea în scopuri educative
și necomerciale este permisă numai
cu precizarea sursei.